

GREENPEACE

**SUOMEN
KULUTTAJA-
LIITTO**

10. kesäkuuta 2009

Selvitys trooppisen puun käytöstä ja alkuperästä puutarhahuonekaluissa

Greenpeace, Suomen Kuluttajaliitto, Luonto-Liitto, Maan ystävät ja Suomen luonnonsuojeluliitto ovat tänäkin vuonna selvittäneet trooppisten puulajien käyttöä kuluttajille myytävissä puutarhahuonekaluissa. Selvitys on aiemmin tehty viisi kertaa alkaen vuodesta 2001. Selvitys pohjautuu kauppiaille lähetettyyn kyselyyn, tuotekuvastoihin ja pistokokeisiin kaupoissa. Selvityksen tarkoituksena on auttaa kuluttajia valitsemaan sademetsäystävällinen ja muuten eettisesti kestävä tuote sekä niitä myyvä kauppias. Selvityksen pohjalta kauppiat on jaoteltu kolmeen luokkaan niiden myymien tuotteiden sademetsäystävällisyyden perusteella.

Yhä useampi kauppias vihreässä tai keltaisessa luokassa

Vihreä luokka kasvoi jonkin verran viime vuodesta. Kalustekauppa.comin lisäksi tänä vuonna Etola ei lainkaan myy trooppisesta puusta valmistettuja puutarhahuonekaluja. Suomen suurin vähittäiskauppaketju S-ryhmä on luopunut kokonaan trooppisesta puusta, lukuun ottamatta FSC-sertifioitua viljeltyä eukalyptusta. Näin ollen kaikki S-ryhmän ketjut ovat vihreässä luokassa. Viime vuonnakin vihreään luokkaan päässyt Sotka jatkaa edelleen vihreässä luokassa. Sotkan trooppiset puutarhahuonekalut ovat FSC-sertifioituja.

Lähelle vihreää ryhmää pääsi Stemma, joka on tehnyt päätöksen hankkia jatkossa ainoastaan FSC-sertifioitua trooppista puuta. Koska liikkeissä saattaa vielä olla jäljellä vanhempia, sertifioimattomia tuotteita, on yritys vielä tänä vuonna keltaisessa luokassa. Bauhaus on viime vuodesta noussut

keltaiseen luokkaan, sillä heillä ei tänä vuonna ole kesäkalustevalikoimissaan kuin viljeltyjä trooppisia lajeja. Paikkansa keltaisessa ovat säilyttäneet Anttila, Asko, Citymarket, Ikea, Isku, Jysk ja Plantagen. Keltainen luokka kasvoi viime vuodesta jonkin verran. Uutena keltaiseen luokkaan pääsivät Stemma sekä Rautakeskon K-Raudat ja Rautiat. K-Raudoissa ja Rautioissa voi kuitenkin olla ketjuhankinnan ohi hankittua puuta, joka vie yksittäisen kaupan punaiseen luokkaan. Kuluttajan on siis syytä olla tarkkaavainen.

Valitettavaa on monen yrityksen sijoittuminen punaiseen luokkaan. Vaikka sertifiointijärjestelmät kehittyvät, moni yritys ostaa siitä huolimatta puuta jonka alkuperä on tuntematon, tai jättää kokonaan vastaamatta kyselyyn. Monet yritykset ilmoittavat myyvänsä ”kovapuuta” kertomatta sen enempää puun lajia kuin sen alkuperääkään.

Eryteisesti punaisesta luokasta on mainittava Masku, joka käyttää erittäin harhaanjohtavaa mainontaa. Masku mainostaa myyvänsä FSC-sertifioituja tuotteita, mutta tätä ei pystytty varmentamaan millään tavalla. Selvityksen aikana kävi ilmi, että Maskun liikkeissä sertifioituksi väitetään myös tuotteita, jotka eivät ole sertifioituja vaan itse asiassa todennäköisesti sademetsäpuuta. Kuluttajan on oltava siis todella tarkkana.

Vaikka muuten valikoima olisikin sertifioitua ja viljeltyä puuta, vähäinenkin määrä alkuperältään epävarmoja tuotteita pudottaa tässä selvityksessä yrityksen punaiseen tai keltaiseen luokkaan, sillä selvitys pyrkii antamaan kuluttajalle yksinkertaisen kauppiaskohtaisen suosituksen. Asiasta perillä oleva kuluttaja pystyy toki selvittämään itsekin melko paljon ja tekemään valistuneita valintoja.

Ongelmia aiheuttaa myös se, että kauppiaat eivät tunne FSC-järjestelmää riittävän hyvin. Vain harva kauppias pystyi varmistamaan FSC-puun todella tulevan FSC-standardin mukaisesti hoidetuista metsästä (osoittamalla FM-sertifikaatin numero). Keltaiseen luokkaan onkin laitettu suurehko ryhmä kauppiaita, jotka myyvät FSC-puuta, mutta eivät pysty varmasti osoittamaan sen laatua.

On syytä muistuttaa myös siitä, että luokittelu koskee ainoastaan kesäkalusteita. Valtaosa ketjuista myy sademetsäpuuta edelleen esimerkiksi parketeissa. Ainoastaan S-ryhmä on tehnyt päätöksen luopua sademetsäpuusta myös parketeissa.

Kauppojen sademetsäluokitus

Kauppojen kesäkalusteiden tuotevalikoiman perusteella (ks. taulukko alla) järjestöt ovat jakaneet kaupat kolmeen luokkaan:

Vihreä: Tropiikin metsien kannalta parhaat kauppiaat, jotka myyvät viljeltyjä, FSC-sertifioituja puulajeja tai eivät myy lainkaan tropiikin puista tehtyjä tuotteita. Näissä kaupoissa asioidessaan kuluttaja voi ostaa kesäkalusteita, jotka eivät todennäköisesti ole hävittäneet sademetsiä.

Keltainen: Kauppiaat, jotka myyvät FSC-sertifioimatonta viljeltyä puuta tropiikista. Näiden kauppiaiden luona asioidessa kuluttajan ei tarvitse huolehtia ostavansa laittomasti hakattua ja

metsiä hävittävää sademetsäpuuta, mutta raaka-ainetta tuottaviin puuviljelmiin voi liittyä luonnonmetsien raivaamista tai maakiistoja viljelmäyhtiöiden ja paikallisväestön välillä.

Keltaiseen luokkaan on laitettu myös osa FSC-tuotteista, jos kauppias myy FSC-sademetsäpuuta (eli sademetsissä kasvavaa puulajia) tai jos kauppialla on ollut osoittaa ainoastaan FSC-COC/CW -sertifikaatti. Ainoastaan FM- eli metsänhoitosertifikaatti todistaa puun todella tulevan FSC-standardin mukaisesti hoidetuista metsistä. COC-sertifikaatti todistaa ainoastaan tuottajan/välittäjän olevan oikeutettu käsittelemään FSC-puuta. Valitettavasti myös FSC-puuta väärennetään ja yritetään sekoittaa jopa laittomasti hakattuun puuhun, ja siksi vihreään luokkaan nostetaan vain selvät tapaukset.

Punainen: Kauppiat, jotka myyvät tropiikin luonnonmetsistä (sademetsistä) peräisin olevasta puusta tehtyjä tuotteita tai kieltäytyvät antamasta tietoja. Asioidessaan näissä liikkeissä sademetsäystävällisen kuluttajan on syytä olla varuillaan ja tietoinen eri puulajeista ja niihin liittyvistä ongelmista. Näiden kauppioiden kohdalla on selvästi eniten parantamisen varaa tuotevalikoiman vastuullisuudessa.

Yritys	Trooppisten tuotteiden alkuperämaat	Trooppiset puulajit (alkuperämaa, jos tiedossa) ¹	FSC (%) ²
--------	-------------------------------------	--	----------------------

Etola	Ei trooppisia tuotteita		
Kalustekauppa.com	Ei trooppisia tuotteita, vain kotimaisia		
Kodin Terra	Brasilia, Uruguay, Etelä-Afrikka	Eukalyptus	100
Multasormi	Brasilia, Uruguay, Etelä-Afrikka	Eukalyptus	100
Prisma	Brasilia, Uruguay, Etelä-Afrikka	Eukalyptus	100
S-Rautamarket/ Agrimarket	Brasilia, Uruguay, Etelä-Afrikka	Eukalyptus	100
S-market	Brasilia, Uruguay, Etelä-Afrikka	Eukalyptus	100
Sotka	Vietnam	Eukalyptus (Brasilia)	100
Anttila	Vietnam, Malesia	Akaasia, kumipuu, eukalyptus	9,5
Asko	Vietnam, Indonesia, Kiina	Eukalyptus (Brasilia), tiikki (Indonesia)	80
Bauhaus	Kiina, Vietnam	Akaasia, eukalyptus	98
Citymarket	Vietnam, Malesia	Eukalyptus, akaasia	80
Halpa-Halli	Vietnam	Keruing, yrityksen ilmoituksen mukaan FSC	?
IKEA	Vietnam, Malesia	Akaasia	13
Isku Koti	Vietnam	"Kovapuu", tiikki	85

Jysk	Laos, Costa Rica, Indonesia, Etelä-Afrikka, Salomonsaaret, Etelä-Amerikka	Tiikki, akaasia, kamarere, eukalyptus parana	-
K-Rauta ³	Etelä-Afrikka, Brasilia, Uruguay, Vietnam, Costa Rica	Eukalyptus (Etelä-Afrikka, Brasilia, Uruguay), akaasia (Vietnam), tiikki (Costa Rica)	30
Plantagen	Vietnam, Indonesia	Akaasia, eukalyptus, tiikki	60
Rautia ³		Eukalyptus (Etelä-Afrikka, Brasilia, Uruguay), akaasia (Vietnam), tiikki (Costa Rica)	30
Starkki	Malesia, Kiina	Shorea, akaasia	100
Stemma	Vietnam	Eukalyptus, vanhan valikoiman tuotteissa ei-sertifioituja	100
Suomen lähikauppa oy	Malesia, Vietnam	Akaasia, shorea (Malesia), eukalyptus (Vietnam)	100
Hong Kong	Yritys ei vastannut, pistokokeissa kovapuuta		
Koti-idea	Yritys ei vastannut		
Masku	Yritys ei vastannut, pistokokeiden perusteella sademetsäpuuta on		
On24	Yhtiö ei tiennyt puun alkuperästä mitään		
Stockmann	Yritys ei vastannut, pistokokeen perusteella sademetsäpuuta voi olla		
Suomi-soffa	Indonesia, Malesia	Tiikki, "mixed hardwood"	90
Tokmanni	Malesia, Vietnam, Kiina	Akaasia, tiikki, "kovapuu"	0
Vepsäläinen Oy	Indonesia, Kiina, Vietnam, Italia	Tiikki (Indonesia, Ghana, Norsunluurannikko), akaasia (Vietnam)	0

¹tiikki voidaan kirjoittaa myös teak

² luvut ovat kauppiaiden omia arvioita

³ K-Rauta ja Rautia kuuluvat yhteisen ketjuhankinnan valikoiman puolesta keltaiseen luokkaan, mutta yksittäisillä kauppiaille esiintyy yleensä myös sademetsäpuuta. Kuluttajan on siis oltava erityisen tarkka näissä liikkeissä.

VIHREÄT:

Etola ei myy trooppista puuta lainkaan

Kalustekauppa.com myy ainoastaan kotimaisesta männystä valmistettuja puutarhahuonekaluja

Sotkan ainoa trooppinen puulaji on eukalyptus, joka on kaikki FSC-sertifioitua.

S-ryhmän kalustehankinnoista vastaava Intrade Partners on hankkinut ainoana trooppisena lajina FSC-sertifioitua eukalyptusta. S-Ryhmään kuuluvat, kesäkalusteita myyvät ketjut ovat Agrimarket, S-Rautamarket, Multasormi, Kodin Terra, Prisma ja jotkut S-marketit.

KELTAISET

Askolta löytyy 80-prosenttisesti FSC-merkittyä akaasiaa. Indonesian tiikki on viljeltyä, joten jos yritys varmistaa alkuperän luotettavasti, keltainen luokitus on perusteltu.

Bauhausin tavarantoimittajan tavoitteena on siirtyä kokonaan sertifioituihin tuotteisiin. Akaasia ja eukalyptus ovat yleensä viljeltyjä, mutta kahdelta prosentilta myydyistä trooppisista tuotteista puuttuu kuitenkin sertifiointi.

Halpa-Halli mainostaa myyvänsä vain FSC-puuta, mutta keruing on sademetsäpuulaji eikä yritys pystynyt esittämään varsinaista metsänhoitosertifikaatin numeroa. Näiden epäselvyyksien takia yritys jää keltaiseen luokkaan.

IKEA myy puutarhahuonekaluissa vain akaasiaa, joka ei ole sertifioitua. Se tulee kuitenkin viljelmiltä. Yhtiön politiikka vaatii kaikkien "korkea-arvoisten trooppisten lajien" FSC-sertifiointia, mutta tällaisia tuotteita ei tällä hetkellä ole myynnissä.

Isku myy 85% FSC-sertifioitua kovapuuta sekä 5% kierrätystiikkiä, mutta 10% tiikistä tulee sertifioimattomana. Alkuperämaan perusteella tiikki on kuitenkin todennäköisesti viljeltyä.

Jysk myy enimmäkseen FSC-sertifioituja puutarhahuonekaluja. Tiikki on sertifioimatonta, mutta alkuperämaan ollessa Costa Rica se on todennäköisesti viljeltyä.

Kesko/Anttila ilmoittaa myyvänsä viljeltyjä lajeja, joista vain eukalyptus on FSC-sertifioitu.

Kesko/Citymarket ilmoittaa saman kuin Anttila. Eukalyptuksen osuus on 80%.

Plantagen on tehnyt päätöksen siirtyä kokonaan FSC-sertifioituihin tuotteisiin, ja 2011 yritys tulee nykyisen suunnitelman mukaan olemaan vihreässä luokassa. Tällä hetkellä valikoimassa on sertifioimatonta trooppista puuta, joka kuitenkin on todennäköisesti viljeltyä.

Rautakeskon ketjuvalikoimaan kuuluu todennäköisesti vain viljeltyä puuta. *K-Raudat* ja *Rautiat* myyvät kuitenkin myös kauppiaiden itsensä hankkimia tuotteita, joten yksittäiset kaupat voivat kuulua myös punaiseen luokkaan.

Starkki kertoo myyvänsä ainoastaan FSC-puuta puutarhahuonekalusteissa. Shorea-lajit voivat kuitenkin tulla luonnonmetsistä eikä yhtiö esittänyt metsänhoitosertifikaatin numeroa, minkä vuoksi *Starkki* on ainakin toistaiseksi keltaisessa luokassa.

Stemma on ilmoituksensa mukaan siirtynyt kokonaan FSC-sertifioitujen tuotteiden hankintaan, mikä periaatteessa oikeuttaisi vihreään luokkaan. Valikoimista saattaa kuitenkin löytyä vielä vanhoja sertifioimattomia trooppisia puulajeja, joten kuluttajan on oltava vielä ainakin tänä vuonna tarkkaavainen.

Suomen lähikauppa ilmoittaa trooppisen puun osuudeksi 30% (ja FSC-sertifioitujen tuotteiden osuudeksi 30%) ja kaiken trooppisen puun FSC-sertifioiduksi. Yritys ei kuitenkaan esitä metsänhoitosertifikaatin numeroa ja Shorea-lajit voivat tulla luonnonmetsistä.

PUNAISET

Hong Kong ei vastannut kyselyyn. Pistokokeessa liikkeen henkilökunnasta kukaan ei tiennyt myytävistä lajeista mitään.

Koti-idea ei vastannut kyselyyn.

Masku ei vastannut kyselyyn. Nettisivujen ja kuluttajapalautteen perusteella sertifioimatonta trooppista kovapuuta on myynnissä ja osa siitä voi todennäköisesti olla sademetsäpuuta.

On24 ei pysty vastaamaan myymiensä tuotteiden alkuperää koskeviin kysymyksiin, koska tietoja ei ole. Todennäköisesti myy ainakin jonkin verran sertifioimatonta trooppista kovapuuta, vaikka suurin osa kesäkalusteista on tehty muista materiaaleista kuin puusta.

Stockmann ei vastannut kyselyyn, kaupassa puulajeja ei mainita eikä tuotteissa ole merkkejä sertifioinnista.

Suomi-soffa myy sekä edellisvuotista tiikkiä että ”mixed hardwood”, joka ei ole FSC-sertifioitua.

Tokmanni myy määrittelemätöntä ”kovapuuta” sekä tiikkiä.

Vepsäläisen valikoimissa on sekä tiikkiä että akaasiaa, mitään ei ole sertifioitu. Tiikin monenkirjavat alkuperämaat vaikuttavat siltä, että tiikki voi olla luonnonmetsistä hakattua, mikä vie *Vepsäläisen* punaiseen luokkaan.